

Ο Φρίντριχ Σίλερ κι ο «καταραμένος Έλληνας»

Ένα από τα πολλά υμνητικά και φιλελληνικά κείμενα ξένων που κυκλοφορούν στο Διαδίκτυο, είναι κι ένα που αποδίδεται στον Γερμανό συγγραφέα, ποιητή και ιστορικό, Φρίντριχ Σίλερ (Friedrich von Schiller). Το κείμενο, το οποίο είναι μάλιστα από τα πιο δημοφιλή και διαδεδομένα είναι το ακόλουθο:

Καταραμένε Έλληνα...

Όπου να γυρίσω τη σκέψη μου, όπου και να στρέψω τη ψυχή μου, μπροστά μου σε βρίσκω.

Τέχνη λαχταρώ, ποίηση, θέατρο, αρχιτεκτονική, εσύ μπροστά μου, πρώτος κι αξεπέραστος.

Επιστήμη αναζητώ, μαθηματικά, φιλοσοφία, ιατρική, κορυφαίος και ανυπέρβλητος.

Για δημοκρατία διψώ, ισονομία και ισοπαλία, εσύ μπροστά μου, ασυναγώνιστος κι ανεπισκίαστος.

Καταραμένε Έλληνα, καταραμένη γνώση...

Γιατί να σ' αγγίξω;

Για να αισθανθώ πόσο μικρός είμαι, ασήμαντος, μηδαμινός;

Γιατί δεν μ' αφήνεις στη δυστυχία μου και στην ανεμελιά μου;

Ωστόσο, με το άνωθεν κείμενο, δείχνει να υπάρχει ένα πρόβλημα ...

Αν και το (αρχαιο)ελληνικό χρώμα δεν λείπει από μερικά έργα τού Σίλερ και δεν θα ήταν διόλου παράξενο, να έχει όντως πει ή γράψει αυτά τα λόγια, εν τούτοις τα χνάρια αυτού τού κειμένου χάνονται στον δρόμο για την ακριβή πηγή προέλευσης. Γιατί όσο κι αν ψάξει κάποιος στο Διαδίκτυο για την παραπομπή στο πρωτότυπο κείμενο, θα απογοητευθεί. Δεν υπάρχει.

Η αναζήτηση στην γερμανική και αγγλική γλώσσα αποφέρει ισχνά αποτελέσματα, ενώ κάποια αντίστοιχα κείμενα στις γλώσσες αυτές, μοιάζουν να είναι απλά μεταφράσεις τού ελληνικού κειμένου (όπως στην περίπτωση Κίσινγκερ).

Στην γερμανική έκδοση τής Βικιπαίδεια, τών αποφθεγμάτων τού Σίλερ, απουσιάζει η οποιαδήποτε αναφορά σε Ελλάδα και Έλληνες. Στην αγγλική έκδοση, υπάρχει αναφορά, αλλά όχι η συγκεκριμένη. Εκεί ο Σίλερ επαινεί την ελληνική απλότητα κ.ά.

Σε άλλες περιπτώσεις, δίνεται ως πηγή το έργο «Ύμνος στον Έλληνα». Τέτοιος τίτλος όμως στην γνωστή εργογραφία (εναλλακτικά, εδώ) τού Σίλερ δεν υπάρχει. Υπάρχει το ποίημα «Ύμνοι στην ελληνική» (Hymnen aus dem Griechischen), το οποίο εκδόθηκε από τον Σίλερ το 1799, αλλά γράφτηκε από τον Φρίντριχ Έσεν και σε κάθε περίπτωση, το περιεχόμενό του (εδώ το πρωτότυπο κι εδώ μια υποτυπώδης μετάφραση) δεν συμφωνεί με το περιφερόμενο κείμενο που αποδίδεται στον Σίλερ.

Όλα τα παραπάνω, βέβαια, δεν αποκλείουν εντελώς την περίπτωση να έχει γράψει κάτι τέτοιο ο Σίλερ, ή έστω κάποιος άλλος Σίλερ. Το ότι δεν εμφανίζεται στα αποτελέσματα τών αναζητήσεων, δεν σημαίνει αναγκαστικά και ανυπαρξία.

Ωστόσο, η σοβαρή έλλειψη στοιχείων για την ακριβή παραπομπή, αν μη τι άλλο, προβληματίζει, αν λάβουμε υπ' όψιν το γεγονός, πως τέτοια «ορφανά» κείμενα δεν αποτελούν σπάνιο φαινόμενο στην εποχή μας...